

Лясота Аліна Євгенівна

Проблема асинхронності функціонування політичної системи сучасної України

УДК 321.299

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2020-3.8>

Лясота Аліна Євгенівна
кандидат політичних наук,
доцент кафедри політології
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
вул. Наукова, 13, Дніпро, Україна

Статтю присвячено актуальній проблемі функціонування політичної системи перехідних суспільств. Авторка ставить за мету проаналізувати цю проблему та акцентує увагу на тому, що саме мінімізація наслідків проблеми асинхронності функціонування політичної системи є важливим завданням сучасного розвитку політичної системи України. Відсутність універсальних підходів до цієї проблематики актуалізує необхідність вироблення особливого підходу до окремо взятої політичної системи. Актуальність роботи полягає у необхідності дослідження стану динамічної рівноваги політичної системи перехідних суспільств.

Макрорівневими показниками асинхронності політичної системи можна вважати низьку транспарентність електоральних процесів, закритий тип рекрутування політичної еліти, підконтрольність ЗМІ політичній владі, домінування певної політичної ідеології тощо.

Асинхронність на мезорівні політичної системи формується у ході функціонування політичних інститутів, зокрема політичних партій. Інституційні параметри асинхронності на мезорівні системи носять переважно ендегенний характер, оскільки її джерела знаходяться всередині простору конкретної політичної системи. Наявність асинхронності процесів свідчить про спотворення функцій політичних інститутів.

Асинхронність на мікрорівні політичної системи носить неінституційний характер. Ініціаторами цих процесів на даному рівні політичної системи виступають актори політики, які реалізують маніпулятивні політичні технології з метою досягнення політичного впливу, отримання пріоритетних позицій у процесі боротьби за владу. Зазначимо, що чим ширші масштаби застосування маніпулятивних технологій, тим вищий рівень прихованості політичної комунікації. За наявності цієї умови офіційні норми політичного функціонування нівелюються і підміняються прихованими правилами політичної взаємодії.

У періоди електоральних кампаній та в умовах криз використання політичних технологій з ефектом прихованості посилюється. Технології непрямого підкупі виборців, технологія клонування кандидатів тощо містять у собі компоненти, що носять латентний характер. Таким чином, це призводить до асинхронності функціонування політичної системи загалом.

Ключові слова: політична система, асинхронність, політичне поле, політичний простір, політичні технології, маніпулятивні впливи, політичні інститути, громадянське суспільство.

Вступ. Сьогодні в Україні так і не відбулася повною мірою інституалізація демократичного режиму. Сформовані політичні інститути є демократичними лише за формою, а за суттю – не виконують власне функціональне навантаження, проте стають основою для формування проблеми асинхронності функціонування політичної системи. Зростанню дисбалансу політичного простору України сприяють слабе регламентування застосування політичних технологій, низький рівень сприйняття демократичних цінностей політичними акторами тощо.

Заходи щодо підвищення ефективності демократичних інститутів здатні перешкоджати зростанню асинхронності в політичному полі перехідних систем. Насамперед для оптимізації політичних процесів необхідний баланс гілок влади. Сьогодні реалізація принципу поділу влади в політичній системі України характеризується дисбалансом. Оптимальну модель взаємодії гілок влади досі не знайдено.

У дискурсі даної проблеми слід звернути увагу, що асинхронність продукується, насамперед, на макрорівні політичної системи Для

повноцінного функціонування принципу правової держави і мінімізації наслідків проблеми асинхронності в рамках політичного поля окремих тактичних заходів явно недостатньо. Для цього необхідно переформатування суспільно-політичних відносин, перехід до держави відкритого доступу.

Мета та завдання. Мета статті – дослідження проблеми асинхронності функціонування політичної системи та окреслення шляхів мінімізації її наслідків в сучасній Україні.

Результати. Згідно з концепцією американського вченого-інституціоналіста Д. Норта [6, с. 59], «державна ґрунтується на моделях закритого або відкритого доступу. Так, для держави закритого доступу характерне правління меншості (еліти), яка управляє більшістю і натомість дає порівняльну сталість і захист: свобода від насильства (безпека) в обмін на плату (ренту). Партії об'єднані економічними інтересами, що дає змогу підтримувати баланс. Люди та організації не рівні перед законом. Суспільство являє собою складну структуру взаємопереплєтених рангів, привілеїв, регулювань доступу» [6, с. 63]. Така система є досить життєздатною. Центральною характеристикою

всіх інститутів природної держави є особисті відносини. У державі такого типу корупція є необхідним і зручним для всіх засобом взаємодії.

У державі відкритого доступу контроль над політичною системою відкритий для будь-якої групи і заперечується за допомогою запропонованих, формальних засобів. Усі індивіди мають право на формування організацій і використовують послуги держави для структурування внутрішніх і зовнішніх відносин їх організацій з індивідами та іншими організаціями. Системоутворюючим чинником побудови відносин у такій державі виступають загальні правила, а не особисті відносини між елітами.

Українське суспільство має певний потенціал для створення нових взаємин у суспільстві. Держава відкритого доступу як базова модель суспільства дасть змогу обмежити руйнівний вплив латентних політичних процесів на українське суспільство. Більше того, модель держави відкритого доступу, будучи протилежністю моделі закритої держави, що має місце в Україні, передбачає прозорість відносин як системоутворюючий принцип.

Трансформація існуючої в Україні закритої держави неможлива без вирішення низки першорядних завдань. Зокрема, необхідним заходом є зниження ступеня соціального розшарування в суспільстві. Реальні показники розшарування в українському суспільстві значно вище, ніж ті, які фіксує статистика. Така розбіжність показників пов'язана з існуванням в Україні широкого сектору тіньової економіки, доходи від якої не фіксуються державою об'єктивно.

По-друге, необхідною передумовою демократизації виступає зміцнення громадянського суспільства в Україні, яке було б здатне обмежити владу економічно домінуючої частини суспільства. Реалізація даної міри мінімізації впливу прихованих політичних процесів на суспільство пов'язана з певними складнощами. Зокрема, згідно з рейтингами міжнародних організацій, громадянське суспільство в Україні характеризується незрілістю. Як зазначає українська дослідниця Л. Смола, кількісне зростання громадських організацій не збільшило частину залученого до цієї діяльності населення. Також їхня впливовість залишилася незначною. Участь у діяльності політичних партій і громадських організацій досі залишається серед найменш значущих для громадян України цілей і цінностей (менше 3-х балів за 5-бальною шкалою), проте цей показник усе ж виріс з 2,09 бали в 1994 р. до 2,46 бали в 2011 р. та 3,7 бали в 2018 р. за рахунок діяльності волонтерських організацій [8].

Необхідно зазначити, що складнощі побудови громадянського суспільства в Україні пов'язані з відсутністю ефективного механізму залучення активних громадян до суспільної взаємодії, існує проблема смислового наповнення такого процесу. Експертні майданчики та аналітичні центри могли

б стати структурами, які б заповнили цю прогалину. Відсутність моделі активізації суспільної взаємодії та впливового експертного середовища, яка могла б задовольнити потреби людей в об'єктивній інформації, доповнюється кризою системи цінностей. Цінності мають вирішальне значення в процесі суспільної еволюції і розвитку громадянського суспільства. Цінності як ідеали визначають перспективи і можливості діяльності суб'єкта в середовищі. Тим самим вони стають головним чинником під час вибору життєвої мети і стратегій її реалізації, програмують зміст та форму діяльності в певній суспільній сфері. Тому будь-яка конкретна реалізація людської взаємодії формується на загальній ціннісній системі. Громадянське суспільство почне активно розвиватися тоді, коли суспільно-політичне життя країни в усіх її проявах наповниться ціннісним змістом, матиме у своєму складі інтелектуальні, експертні групи і налагодить комунікації між ініціативними та відповідальними громадянами країни [8].

Таку позицію підтримує український дослідник С.С. Романенко. Шлях до громадянського суспільства в Україні, на його думку, лежить через громадянську активність і свідомість членів суспільства, які виражаються за допомогою асоціацій громадян і за умови зростання щільності цих асоціацій у суспільстві. За таких умов можливі контроль над дотриманням права і рух до його верховенства. На тлі налагодженої правової системи можливе функціонування багатопланової ринкової економіки без подвійних стандартів, наслідком якої виступить накопичення легальної приватної власності на відміну від приватної власності більшості громадян сьогоденної України. Така ситуація послужить фундаментом здобуття свобод на основі приватної власності [7, с. 359].

Окремо слід відзначити роль НУО в становленні громадянського суспільства. З одного боку, діяльність даних організацій у перехідних суспільствах може сприяти асинхронності функціонування політичної системи. Маючи формальні цілі, окремі НУО реалізують неформальні функції, які нерідко порушують принцип державного суверенітету. З іншого боку, такі організації здатні вирішувати соціально значущі завдання, втілювати в життя соціальні проекти. Для використання потенціалу НУО у становленні громадянського суспільства необхідно вирішити проблему їх непрозорості та непідзвітності. Заходи з подолання зазначених недоліків функціонування НУО сприятимуть підвищенню довіри до них.

У контексті зниження асинхронності політичних процесів для політичної системи України уявляється актуальним завдання оптимізації функціонування політичних партій. Будучи сполучною ланкою між суспільством і органами влади, політичні партії покликані артикулювати й агрегувати інтереси чис-

ленних соціальних груп. На практиці в зазначених напрямках діяльність політичних партій є дисфункційною, що, своєю чергою, формує джерело асинхронності на рівні політичних партій як інститутів.

Функціонування політичних партій у перехідних системах пострадянського простору характеризується високим рівнем асинхронності. Основним мотивом діяльності політичних партій виступає захист не суспільного, а латентного корпоративного інтересу. Високий рівень асинхронності політичного простору пострадянських суспільств зумовлений незавершеністю трансформаційних процесів.

– Нездатність політичних партій транслювати інтереси соціальних груп пов'язана з дією таких чинників, як:

– брак постійних каналів контактування законодавчої влади з політичними об'єднаннями громадян. Основним напрямом роботи з громадськістю залишається інформування про діяльність і рішення органів виконавчої влади. Зворотний зв'язок і залучення громадськості до процесу прийняття рішень практично відсутні або існують у початковому, нерозвинутому стані;

– формальний характер політичних об'єднань громадян і непрозорість їхньої діяльності;

– відсутність узгодженого планування між політичними об'єднаннями громадян та органами влади. Також відсутня координація плану діяльності з темами, що розробляються політичними партіями;

– невідповідність між часом, потрібним для проведення якісної, ґрунтовної політичної дії і нагальністю проблем, для вирішення яких владні структури звертаються до політичних об'єднань громадян – часто у кризових ситуаціях та/або коли традиційні засоби вичерпано [9, с. 95].

Поряд з організаційними аспектами неефективності політичних партій слід указати на наявність ціннісних та ідеологічних аспектів їх функціонування. Партійна система України структурована так, що в ній слабо представлено політичні партії, пов'язані з лівим ідеологічним сегментом. Переважання політичних партій правого спрямування, що представляють інтереси великого капіталу, за відсутності лівої політичної опозиції призводить до дисбалансу системи політичного представництва інтересів.

Таке структурування партійної системи України створює передумови до вбудовування бізнес-груп великого капіталу в партійну систему. У результаті створюються приховані субполя як в економіці, так і в політиці, тим самим посилюючи латентні порядки і створюючи сприятливі умови для клієнтелізму і прихованого лобізму. Отже, за взаємозумовленості прихованих порядків в економічному і політичному полях заходи щодо зниження наслідків асинхронності процесів повинні бути спрямовані не тільки на реформування партійної системи, а й на економічні зміни.

На думку автора, зусилля держави з мінімізації обсягів тіньової економіки повинні акцентуватися на розвитку середнього та малого бізнесу та обмеженні можливості великого бізнесу проводити фіктивні операції з укривання доходів. На макроекономічному рівні відчувається необхідність створення об'єктивних умов, за яких представникам малого та середнього бізнесу було б економічно не вигідно виводити доходи в тінь. Важливим завданням зниження тіньового сектору економіки уявляється вдосконалення законодавства у напрямі оподаткування надприбутків, які отримують ФПГ. Слід привести правила визначення доходів суб'єктів господарювання у відповідність із загальними принципами бухгалтерського обліку. Також важливо спростити систему реєстрації, контролю і розрахунку податкових виплат малого бізнесу.

Заходи політичного характеру, спрямовані на оптимізацію представництва інтересів малого бізнесу, пропонує український дослідник М. Лациба. По-перше, на його думку, державна політика в Україні щодо малого підприємництва характеризується як непослідовна та суперечлива. І саме це є серйозною проблемою, особливо в умовах економічної кризи, що поглиблюється. Формування політики в Україні – прерогатива представницьких органів влади, обрання яких, відповідно до виборчого законодавства, відбувається на партійній основі. Тому проблематика створення сприятливого середовища для малого підприємництва має бути фокусом для представницьких органів влади як національного, так і регіонального й місцевого рівнів, що їх формують політичні партії. А питання діалогу між бізнес-середовищем та органами влади – поступово переміщатися в напрямі діалогу між бізнес-середовищем та провідними політичними партіями.

По-друге, як ефективний варіант поліпшення ситуації дослідник відзначає публічне формування партійної програми розвитку підприємництва. Метою створення документа, де викладено офіційну позицію міської партійної організації щодо розвитку підприємництва на території юрисдикції відповідної територіальної громади – програми розвитку підприємництва, є започаткування фахового діалогу з таким важливим електоральним прошарком, як представники малого й середнього бізнесу [4, с. 7].

У дискурсі даної проблеми слід звернути увагу, що асинхронність на мікрорівні політичної системи продукується за допомогою маніпулятивних політичних технологій. Звідси випливає, що протидія дисбалансу політичного простору повинна будуватися на обмеженні маніпулятивних технологій. Мінімізація наслідків асинхронності процесів на мікрорівні політичної системи залежить від рівня ефективності захисту від маніпулювання свідомістю, підвищення якого передбачає комплекс взаємопов'язаних заходів.

Сукупність заходів щодо обмеження маніпулятивного впливу на політичну поведінку індивіда наводить українська дослідниця Л. Кучма. На її думку, по-перше, це нормативно-правові межі маніпулювання, які передбачають різного роду відповідальність за використання «брудних» технологій у політичних процесах. Однак діапазон маніпулятивних технологій є настільки широким, що сучасне законодавство ще не прописане стосовно їх більшості. По-друге, існують особистісно-психологічних обмеження, тобто методи захисту, якими повинна володіти кожна людина для розпізнавання маніпулювання та успішного від нього захисту. По-третє, соціально-політичні засоби захисту, які зумовлені політичною культурою та способами взаємозв'язку людей у політичній сфері.

Дослідниця резюмує, що боротися з маніпулюванням шляхом його цілковитого усунення неможливо, а тому слід поєднувати маніпуляційні впливи з відкритим і гуманістичним способом формування особистісних структур та структур свідомості, що сприятиме поступовому зменшенню ефективності маніпулювання та переходу до використання інших способів впливу, насамперед до свідомого переконання [4, с. 173–179].

Низка тактичних заходів щодо діагностики психологічного маніпулятивного впливу, який знаходить відбиття й у політичній сфері, висловлює інший український дослідник О.Д. Бойко. На його думку, цей процес повинен складатися з таких етапів: 1) виявлення симптомів та синдромів маніпулятивного впливу; 2) визначення соціотипу маніпулятора; 3) з'ясування ролі, яку вибрав маніпулятор у комунікативному акті; 4) виявлення мішеней маніпулятивної дії; 5) визначення об'єктів маніпуляції; 6) з'ясування моделі маніпулятивної дії; 7) виявлення та аналіз ключових прийомів прихованого впливу, які використовує маніпулятор [2, с. 198].

У процесі протидії маніпулятивним технологіям важливу роль набуває освіта, у процесі якої здійснюється засвоєння молодими громадянами демократичних цінностей та «правил гри» й, відповідно, поступове включення у новостворювану демократичну політичну систему. Цей процес засвоєння політичних знань має відбитися у повсякденній свідомості через формування відповідної повсякденної звички. Лише тоді можна буде стверджувати про формування в українців нового для них типу громадянської культури, притаманного всім державам із консолідованим і демократичним режимом, за якого будь-яка політична проблема вирішується тільки шляхом досягнення взаємної згоди усіх суб'єктів політики та поваги до інтересів усіх членів суспільства, а не через владне домінування певної політичної сили за допомогою різноманітних маніпулятивних впливів [4, с. 107].

У процесі обмеження маніпулятивних можливостей інформаційних технологій значну роль віді-

грають просвітницькі заходи. Український дослідник І. Бенцал пропонує методику усвідомленої протидії маніпулятивним технікам у межах інформаційних технологій. На його думку, існує кілька стратегій: 1) медіапросвітницька; 2) товарно-інформаційна (йдеться про присвоєння інформації статусу товару, який є певною мірою шкідливим для психіки людини); 3) громадського контролю і ціннісно-етичного регулювання журналістської діяльності (журналістські ради з етики і моралі, органи контролю якості телепрограм) [1].

Більшою мірою визначені стратегії стосуються інформаційних технологій, що реалізуються у телепросторі. З іншого боку, сприяти встановленню динамічної рівноваги в політичному просторі здатна так звана електронна демократія, що здійснюється через глобальну мережу Інтернет. Глобальний віртуальний простір за своєю природою кидає виклик традиційним інститутам і механізмам політичного процесу. Виростає тиск на уряди, що змушує їх ефективніше виконувати свої функції. Водночас інформаційно-комунікаційні технології відкривають сьогодні нові ефективні засоби управління і взаємодії органів влади, комерційних структур та громадян. Прикладом таких засобів є «електронний уряд» (e-government). Це нова можливість підвищення якості управління за рахунок надання послуг державних органів електронними засобами. Електронний уряд сприяє налагодженню багатосторонніх зв'язків між державою і громадянським суспільством, залученню населення до управління громадськими справами, забезпеченню прозорості діяльності держави, тобто реальному зростанню рівня демократизації [3].

В Україні у цьому напрямі здійснюються певні кроки. Так, ще 1 березня 2010 р. було видано Розпорядження Кабінету Міністрів України № 360-р про реалізацію пілотного проєкту впровадження технологій електронного уряду. У цьому Розпорядженні уряд України погодився з пропозицією Державного комітету інформатизації про реалізацію в 2010 р. пілотного проєкту впровадження технологій електронного правління в органах державної влади й органах місцевого самоврядування з метою створення організаційно-правових, науково-технічних і фінансово-економічних умов для розвитку інформаційного суспільства [3].

Висновки. Таким чином, у цілому мінімізації наслідків проблеми асинхронності функціонування політичної системи на мікрорівні сприятимуть такі дії:

- формування і розвиток політичної культури у суспільстві;
- виховання у громадян схильності до критичного мислення;
- підвищення рівня освіченості з ключових політичних питань, політичної активності членів суспільства;

– розвиток у суспільстві альтернативних мереж розповсюдження інформації.

Основними показниками проблеми асинхронності функціонування політичної системи України є відсутність фактичних можливостей недержавних акторів впливати на формування політики, низький ступінь урахування інтересів конкретних соціальних груп у практиці прийняття політичних рішень, недостатній рівень інформаційної відкритості, «прозорості» політики. Вирішення визначених проблемних аспектів вимагає кардинального реформування не тільки політичної системи, а й її соціально-економічного підґрунтя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бенцал І. Стратегії обмеження політичних інформаційних технологій у телепросторі. URL : <http://www.lnu.edu.ua/faculty/jur/vypusk7/visnyk08-4.pdf>.
2. Бойко О.Д. Політичне маніпулювання. Київ : Академвидав, 2010. 432 с.
3. Дубас О.П. Електронна демократія: сутність і перспективи розвитку в Україні. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vdakk/2011_1/43.pdf.
4. Кучма Л. Політична освіта та її роль у контексті основних стратегій протидії маніпулюванню. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2008. Вип. 23. С. 102–107.
5. Лациба М., Ляпін Д., Матвієнко К. Як політичні партії розвивають підприємництво ; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. Київ : Україна, 2009. 116 с.
6. Норт Д., Уоллис Д., Вайнгаст Б. Насилие и социальные порядки. Концептуальные рамки для интерпретации письменной истории человечества / пер. с англ. Д. Узланера и др. Москва : Институт Гайдара, 2011. 480 с.
7. Романенко С.С. Гражданское общество – как мы понимаем его сегодня. *Ученые записки Таврического национального университета им В.И. Вернадского. Серия «Философия. Культурология. Политология. Социология»*. 2012. Т. 24(65). № 1–2. С. 354–361.
8. Смола Л. Гражданское общество в Украине: проблемы становления. Будет ли в Украине построено гражданское общество? URL : <https://peoplefirst.org.ua/ru/articles/civil-society-in-ukraine-problems-of-formation>.
9. Сухорукова А.Л. Взаємодія органів державної влади з політичними об'єднаннями громадян на сучасному етапі розвитку України. *Наукові праці. Політичні науки*. 2006. Т. 40. Вип. 27. С. 93–102.

REFERENCES:

1. Benczal I. Strategiyi obmezheniya politichnikh informacijnikh tekhnologij u teleprostori [Elektronnij resurs]/ I. Benczal – Rezhim dostupu : <http://www.lnu.edu.ua/faculty/jur/vypusk7/visnyk08-4.pdf>.
2. Bojko O.D. Politychne manipulyuvannya / O. D. Bojko. – K.: Akademvydav, 2010. – 432 s.
3. Dubas O.P. Elektronna demokratiya: sutnist i perspektivy rozvytku v Ukraini [Elektronnyj resurs] / O.P. Dubas – Rezhym dostupu : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vdakk/2011_1/43.pdf.
4. Kuchma L. Politychna osvita ta yiyi rol u konteksti osnovnih strategij protydyiyi manipulyuvannya / L. Kuchma // *Ukrayinska nacionalna ideya: realiyi ta perspektivy rozvytku*: Zb. nauk. pr. – Lviv, 2008. – Vy`p. 23. – S. 102-107.
5. Lacyba M. Yak politychni partiyi rozvyvayut` pidpryemnyzstvo / M.Lacyba, D.Lyapin, K.Matviyenko ; Ukr. nezalezh. centr polit. doslidzh. [ta in.]. – K. : [Agentstvo «Ukrayina»], 2009. – 116 s.
6. Nort D., Uollis D., Vajngast B. Nasylye y socialnye poryadky. Konceptualnye ramky dlya ynterpretacyi pysmennoj istorii chelovechestva / Per. s angl. D.Uzlanera, M.Markova, D.Raskova, A.Raskovoj. M.: Yzd. Ynstytuta Gajdara, 2011. — 480 s.
7. Romanenko S.S. Grazhdanskoe obshhestvo – kak myi ponymaem ego segodnya // *Uchenye zapysk` Tavrycheskogo nazyonalnogo unyversyteta y`m V.Y`Vernadskogo. Seryiya Filosofiya. Kulturologiya. Politologiya. Sociologiya*. – 2012. – T. 24 (65). – № 1-2. – S. 354-361.
8. Smola L. Grazhdanskoe obshhestvo v Ukraine: problemy stanovleniya. Budet ly v Ukraine postroeno grazhdanskoe obshhestvo? [Elektronnyj resurs]/ L. Smola–Rezhym dostupu: <https://peoplefirst.org.ua/ru/articles/civil-society-in-ukraine-problems-of-formation>.
9. Suxorukova A. L. Vzakymodiya organiv derzhavnoyi vlady z politychnymy ob'yednannamyi gro-madyan na suchasnomu etapi rozvytku Ukrayiny / A.L.Suxorukova//*Naukovipraci:Naukovo-metody`chny`j zhurnal*. – T. 40. – Vy`p. 27. Polity`chni nauky`. – My`kolayiv : Vyd-vo MDGU im. Petra Mogily, 2006. – S. 93–102.

The asynchrony problem the functioning of the political system of modern Ukraine

Liasota Alina Yvgenivna

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor at the Department
of Political Science
Oles Honchar Dnipro National University
Naukova str., 13, Dnipro, Ukraine

The article is devoted to the actual problem of functioning of the political system of transitional societies. The author aims to analyze this problem and emphasizes that minimizing the consequences of the problem of asynchronous functioning of the political system is an important task of the modern development of the political system of Ukraine. The lack of universal approaches to this issue, actualizes the need to develop a specific approach to a particular political system. The urgency of the work is the need to study the state of dynamic equilibrium of the political system of transitional societies.

Macro-level indicators of asynchrony of the political system can be considered low transparency of electoral processes, a closed type of recruitment of the political elite, media control of political power, the dominance of a particular political ideology, etc.

Asynchrony at the meso-level of the political system is formed during the functioning of political institutions, in particular political parties. The institutional parameters of asynchronousness to meso-level systems are predominantly endogenous, since their sources are within the space of a particular political system. The presence of asynchronous processes indicates a distortion of the functions of political institutions.

Asynchrony at the micro-level of the political system is non-institutional. The initiators of these processes at this level of the political system are policy makers who implement manipulative political technologies in order to achieve political influence, gain priority positions in the process of power struggle.

It should be noted that the wider the scope of manipulative technologies, the higher the degree of concealment of political communication. In the presence of this condition, official rules of political functioning are offset and replaced by hidden rules of political interaction.

In times of electoral campaigns and in times of crisis, the use of political technologies with a concealed effect increases. Indirect voter bribery technologies, candidate cloning technology, etc. have latent components. Thus, it leads to the asynchronous functioning of the political system as a whole.

Key words: *political system, asynchrony, political field, political space, political technologies, manipulative influences, political institutions, civil society.*